

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างาน หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าฝ่าย ในสถานศึกษาของรัฐบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 18 โรงเรียน โรงเรียนละ 15 คน รวมประชากรทั้งหมด 270 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างาน หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าฝ่าย ในสถานศึกษาของรัฐบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดดังนี้

2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) เลือกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80% ของประชากรจำนวน 216 คน

2.2 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 สํารวจจํานวนประชากรในสถานศึกษาของรัฐบาลในสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 แล้วคํานวณหากลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนโดยการเปรียบเทียบสัดส่วนของประชากรให้ได้ครบตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 3.1

2.2.2 สุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากแบบไม่มีการแทนที่ให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจํานวน

ตารางที่ 3.1 แสดงจํานวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

รายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง 80% (คน)
1.โรงเรียนพญาไท	15	12
2.โรงเรียนราชวินิต	15	12
3.โรงเรียนที่บึงกรวิทยาพัฒนา (วัดโบสถ์)	15	12
4.โรงเรียนวัดโสมนัส	15	12
5.โรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายก	15	12
6.โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์	15	12
7.โรงเรียนอนุบาลสามเสน	15	12
8.โรงเรียนวัดพลับพลาชัย	15	12
9.โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร	15	12
10.โรงเรียนวัดชนะสงคราม	15	12
11.โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม	15	12
12.โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास	15	12
13.โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ	15	12
14.โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ	15	12
15.โรงเรียนคาราคาม	15	12
16.โรงเรียนประถมนนทรี	15	12
17.โรงเรียนสายน้ำทิพย์	15	12
18.โรงเรียนวัดด่าน	15	12
รวม	270	216

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ระดับพฤติกรรมจิตสำนึกผู้บริหาร ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านจิตใจและคุณธรรม ด้านปัญญา และด้านพฤติกรรม จำนวน 60 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert' s Scales) (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2537, หน้า 85)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management: SBM) ตามแนวคิดองค์ประกอบใหม่ของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามบริบทไทย (นิภา พงศ์วิรัตน์, 2547, หน้า 105) จำนวน 40 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert' s Scales) (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2537, หน้า 85) ซึ่งแสดงระดับปฏิบัติงานเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาจากเอกสารแนวคิดตำราตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกผู้บริหารและการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทาง ในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถาม

2.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นขอบข่ายของการวิจัยและเนื้อหาของเครื่องมือ

2.1.3 สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหา ตามที่กำหนดไว้

2.2 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) และการวัดการประเมินผล

1) ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2) นำแบบสอบถามปรับปรุงแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ตรวจความเที่ยงตรงของเนื้อหา การวัดและการประเมินผล รวม 4 ท่าน มีรายนามและตำแหน่ง ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 2 ท่าน ได้แก่

1) ดร.ดิเรก วรรณเศียร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2) นายกำจัด อัครผล ตำแหน่ง อดีตผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ประเมินภายนอก (สมศ.) บ.มาตรฐานการศึกษาแม่ค จำกัด

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล 2 ท่าน

1) ว่าที่ รท.ถวัลย์ จันทร์เพ็ง ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาสื่อและพัฒนา เทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล

2) นายโกสันต์ เทพสิทธิภรณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล ประธานสมาคมผู้สอนคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย

3) นำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำและเสนออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง

2.2.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาไปทดลองใช้กับผู้บริหาร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการ โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 18 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ และดำเนินการเก็บด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามทั้งหมด 270 ฉบับ ได้คืน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.30 คัดเลือกฉบับที่ไม่สมบูรณ์ และมีร่องรอยการไม่ตั้งใจตอบออก อีก 6 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 2.22 เหลือฉบับสมบูรณ์ที่นำไปใช้กับการวิจัย 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.07 และยอมรับได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับมาจัดทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานประกอบด้วย ค่าร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. ทหาระดับจิตสำนึกผู้บริหารและระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 69 -100)

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีพฤติกรรมในระดับน้อยที่สุด
3. หาคความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยใช้วิธี

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 122)

เกณฑ์การพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

ค่าเฉลี่ย	0.81 – 1.00	ระดับสูงมาก
ค่าเฉลี่ย	0.61 – 0.80	ระดับสูง
ค่าเฉลี่ย	0.41 – 0.60	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	0.21 – 0.40	ระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย	0.00 – 0.20	ระดับต่ำมาก

4. เปรียบเทียบระดับจิตสำนึกผู้บริหารใน โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 โดยใช้ค่าที่ t-test (independent)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากแบบสอบถามของผู้บริหารใน โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล ในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 มีดังนี้

1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics)

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{สูตร } P = \frac{n}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	n	แทน	จำนวนที่ต้องการหาค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) (สุวิมล ติรกาพันธ์, 2548, หน้า 201) โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูล
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (รัตนะ บัวสนธิ, 2540, หน้า 142) โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของความแตกต่างทั้งหมด
 \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูล
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาร์ค (Cronbach) (สุวิมล ทิรกานันท์, 2548, หน้า 156) โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่น
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนในแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนรวมของคะแนน
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

3.1 ค่า t-test (independent) (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 218) โดยคำนวณจาก

สูตร

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}\right)}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

3.2 ค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) วิธีการของ ครอนบัค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 96) จากสูตรดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเที่ยงของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของข้อคำถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.3 หาค่าความสัมพันธ์ใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson) อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 122) โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x กับตัวแปร y

n แทน จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล

ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนดิบตัวแปร x
ΣY	แทน ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร
Σxy	แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนตั้งแปร x กับคะแนน ตัวแปร y
ΣX^2	แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร x
ΣY^2	แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร y